

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/56/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6212202047
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6212202047.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovéj a Mgr. Dušana Ďuriana, vo veci starostlivosti maloletých detí V., F., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako matka, a G., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako otec, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Veľký Krtíš, deti matky K. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. L., H. XX, zastúpenej JUDr. Emilom Vaňkom, advokátom, so sídlom Trnava 134 a otca C. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom R., R. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Jozefom Veselým, advokátom, so sídlom Veľký Krtíš, Mierová 1, v konaní o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 3P/9/2012-149 zo dňa 16. 07. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti otca prispievať na maloletého F., nar. XX. XX. XXXX výživným vo výške 120 Eur mesačne počnúc dňom 16. 01. 2013 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky a vo výroku o zročnom výživnom za obdobie od 10. 05. 2012 do 16. 07. 2013 vo výške 1.355,54 Eur, ktoré súd otcovi povolil splácať po 30 Eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc mesiacom august 2013 pod stratou výhody splátok, potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zastavil konanie o zmenu výchovného prostredia C. V., nar. XX. XX. XXXX (prvý výrok); maloletého F. V., nar. XX. XX. XXXX zveril do osobnej starostlivosti matky (druhý výrok), otcovi uložil povinnosť platiť na maloletého F. výživné od XX. 05. 2012 do 15. 01. 2013 vo výške 70 Eur mesačne a od 16. 01. 2013 do budúca vo výške 120 Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky (tretí výrok napadnutý odvolaním). Zročné výživné za čas od 10. 05. 2012 do 16. 07. 2013 vo výške 1.355,54 Eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 30 Eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom august 2013 pod stratou výhody splátok (štvrtý výrok, napadnutý odvolaním v časti zročného výživného, vypočítaného od 16. 01. 2013 do 16. 07. 2013). Návrh matky na zmenu umiestnenia maloletého G. V., nar. XX. XX. XXXX a na určenie zameškaného výživného za čas od 01. 01. 2010 do 09. 01. 2012 vo výške 10.560 Eur zamietol; o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Týmto rozhodnutím došlo ku zmene rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš z 24. 08. 2011 č. k. 9C/6/2011-84 v časti o výchove a výžive maloletého F. V.. Súd rozhodnutie odôvodnil tým, že maloleté deti boli rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 9C/6/2011-84 zo dňa 24. 08. 2011, ktorým bolo manželstvo rodičov rozvedené, zverené na čas po rozvode do osobnej starostlivosti otca a matke bola uložená povinnosť prispievať na ne výživným mesačne 60 Eur na C., 50 Eur na Ľuboša a 40 Eur na G.. Rozsudok nadobudol právoplatnosť v časti rozvodu manželstva 19. 09. 2011 a v časti o výchove a výžive maloletých detí dňa 16.

01. 2012. Na návrh matky detí bolo súbežne s rozvodovým konaním vedené konanie o úpravu práv a povinností maloletých detí sp. zn. 7P/14/2011 a rozsudkom zo dňa 27. 04. 2011, právoplatným 03. 08. 2011, boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca a matke bola odo dňa 24. 01. 2011 určená vyživovacia povinnosť mesačne na maloletého C. vo výške 60 Eur, na F. 55 Eur a na G. 50 Eur s vyčísleným zročným výživným od 24. 01. 2011 do 27. 04. 2011 vo výške 537,60 Eur, ktoré súd povolil matke splácať po 20 Eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2011. V čase posledného rozhodnutia matka detí ako poberateľka invalidného dôchodku vo výške 129 Eur pracovala u zamestnávateľa PAZZ, s. r. o. Veľký Krtíš s príjmom 351,51 Eur netto. Otec maloletých detí bol zamestnaný v spoločnosti SH-CAPITAL, s. r. o., Veľké Zlievce s priemerným čistým mesačným zárobkom 280 Eur. Maloletý C. navštevoval 1. ročník Strednej odbornej školy v M., maloletý F. 9. ročník Základnej školy v R. a maloletý G. 5. ročník Základnej školy v R.. V súčasnosti C. dovŕšil plnoletosť (01. 07. 2012) a odsťahoval sa od rodičov; školu nedokončil (bol vylúčený pre absencie). 17-ročný F. ukončil 2. ročník Obchodnej akadémie v G. L. a od 10. 05. 2012 býva u matky. Maloletý G. vo veku 13 rokov, žijúci naďalej u otca, ukončil 7. ročník Základnej školy v R.. Matka u svojho doterajšieho zamestnávateľa dosahuje priemerný čistý mesačný zárobok 313,82 Eur mesačne a poberá invalidný dôchodok vo výške 139,30 Eur. Otec detí bol od 03. 04. 2012 do 25. 06. 2012 nezamestnaný, evidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Veľký Krtíš, odkiaľ bol dňa 26. 06. 2012 vyradený pre nespokojnosť. Od 03. 04. 2012 do 31. 08. 2012 bol zamestnaný na dohodu o pracovnej činnosti v spoločnosti HAMMSTER, s. r. o., Veľký Krtíš, s čistým mesačným príjmom 49,25 Eur; od 01. 09. 2012 do 13. 09. 2012 tu pracoval na základe pracovnej zmluvy s čistou mesačnou mzdou 153,05 Eur. Od 16. 01. 2013 je zamestnaný v BT Transport, s. r. o., Trenčín ako vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy s príjmom 1.241 Eur netto. Súd konštatoval u maloletého F. podstatnú zmenu pomerov, odôvodňujúcu zmenu jeho výchovného prostredia. Od 10. 05. 2012 je v osobnej starostlivosti matky, ktorá oň zabezpečuje riadnu starostlivosť. Dôvodom odchodu z domácnosti otca boli osobné nezhody maloletého F. s partnerkou otca, s ktorou v súčasnosti žije v spoločnej domácnosti. Súd pri rozhodovaní o zmene výchovného prostredia prihliadol najmä na vyjadrenie samotného dieťaťa, ktoré samo prejavilo záujem bývať u matky, ako aj na stanovisko opatrovníka maloletého dieťaťa a napokon aj otca dieťaťa, ktorý, rešpektujúc vôľu maloletého F., súhlasil so zmenou výchovného prostredia. Súd prihliadol aj na závery znaleckého posudku znalkyne G.. C. E..

Pri rozhodovaní o rozsahu vyživovacej povinnosti otca voči maloletému Ľubošovi súd vychádzal zo zásad, zakotvených v ustanoveniach § 62 ods. 1, 2, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZoR“). Otec v čase nezamestnanosti dosahoval len nízky príjem (50 Eur) z dohody o pracovnej činnosti, potom bol zamestnaný v riadnom pracovnom pomere, ktorý ale skončil dohodou. Od 16. 01. 2013 u nového zamestnávateľa dosahoval príjem cca 1.200 Eur. Preto mu uložil povinnosť prispievať na maloletého F. za obdobie od 10. 05. 2012, odkedy je maloletý v starostlivosti matky, do 15. 01. 2013, kedy otec rozviazal pracovný pomer s pôvodným zamestnávateľom, výživné vo výške 70 Eur mesačne (s čím otec súhlasil). Od 16. 01. 2013, kedy sa zamestnal u súčasného zamestnávateľa, ho súd zaviazal platiť výživné vo výške 120 Eur mesačne. Súd mal za to, že výživné v určenej miere je odôvodnené a úmerné potrebám maloletého dieťaťa v súvislosti s jeho vekom (17 rokov), návštevou strednej školy, stravovaním, zakupovaním ošatenia, obuvi, záľubami, zdravotným stavom; zodpovedá aj schopnostiam a možnostiam otca dieťaťa aj s prihliadnutím na jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletému G.; po zaplatení výživného mu zostane dostatok finančných prostriedkov na krytie jeho osobných potrieb, ako aj potrieb jeho rodiny. Vzhľadom na vek maloletého F. je aj matka povinná prispievať na maloleté dieťa výživným, pretože táto si už svoju vyživovaciu povinnosť k dieťaťu neplní len výkonom osobnej starostlivosti. Časť potrieb dieťaťa je krytá aj rodinnými prídavkami.

Súd určil výživné na maloleté dieťa od 10. 05. 2012, preto otcovi vznikol nedoplatok za čas od 10. 05. 2012 do rozhodnutia súdu, t. j. do 16. 07. 2013, vo výške 1.355,54 Eur (za mesiac máj 2012 pomerná časť výživného vo výške 49,72 Eur, t. j. 70 Eur mesačne : 31 dní = 2,26 Eur/deň x 22 dní, za mesiace jún 2012 až december 2012 vo výške 490 Eur, t. j. 70 Eur mesačne x 7 mesiacov, za mesiac január 2013 pomerná časť výživného vo výške 33,90 Eur, t. j. 70 Eur mesačne : 31 dní = 2,26 Eur/deň x 15 dní, za mesiac január 2013 pomerná časť výživného vo výške 61,92 Eur, t. j. 120 Eur mesačne : 31 dní = 3,87 Eur/deň x 16 dní, za mesiace február 2013 až júl 2013 vo výške 720 Eur, t. j. 120 Eur mesačne x 6 mesiacov) pretože otec si k maloletému F. svoju vyživovaciu povinnosť neplnil. Nedoplatok súd povolil otcovi dieťaťu splácať v mesačných splátkach po 30 Eur spolu s bežným výživným, počnúc mesiacom august 2013, pod sankciou straty výhody splátok.

Keďže matka detí sa domáhala aj zmeny výchovného prostredia k maloletému G. a adekvátne aj vyživovacej povinnosti, súd, rešpektujúc citový vzťah a potreby maloletého dieťaťa, ktoré chcelo ostať v

starostlivosti otca, po vykonanom dokazovaní návrh ohľadom zmeny výchovného prostredia a určenia výživného zamietol.

Matka žiadala priznať od otca aj zameškané výživné za čas od 01. 01. 2010 do 09. 01. 2012 na tri deti spolu vo výške 10.560 Eur, pretože otec jej od začiatku roku 2010 do 09. 01. 2012 neprispieval na výživu detí vôbec, pričom do leta 2010 ako vodič kamiónu dosahoval príjem 1.700 Eur. Aj v tejto časti súd návrh matky zamietol, pretože nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 77 ods. 1 Zákona o rodine).

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

Proti vyššie uvedenému rozsudku podal otec maloletých detí odvolanie „v časti výroku o určení výživného pre maloletého F. od 16. 01. 2013 vo výške 120 Eur mesačne a vo výroku o nedoplatku výživného a jeho splácaní, pričom ostatné výroky súdu zostávajú odvolaním nedotknuté“. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok prvého stupňa zmenil tak, že ho zaviazže platiť výživné od 16. 01. 2013 pre maloletého F. vo výške 80 Eur a rozhodol o zameškanom výživnom a o čase, odkedy má takéto zameškané výživné platiť. Prvostupňovému súdu vytýkal, že rozhodol neadekvátne, výživné nekorešponduje s jeho príjmami z pracovnej činnosti. Od 13. 06. 2013 pracuje u iného zamestnávateľa, dosahuje hrubú mesačnú mzdu 410 Eur, pričom bol nútený zmeniť zamestnanie z toho dôvodu, že jeho predchádzajúci zamestnávateľ ukončil svoju činnosť a prepustil všetkých zamestnancov. Rozhodnutie súdu o výške výživného teda nezodpovedá zákonným kritériám pre určovanie výšky výživného pre maloleté dieťa. Súhlasil so sumou 80 Eur ako primeranou podľa zákonných kritérií. Poukázal na to, že sa nezúčastnil pojednávania, kedy došlo k vyhláseniu rozsudku, pretože bol na služobnej ceste v zahraničí; preto k jeho odvolaniu priložil novú pracovnú zmluvu, potvrdzujúcu tieto skutočnosti. Požiadal súd, aby mu umožnil zameškané výživné splácať po 30 Eur spolu s bežným výživným od právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu.

Kolízny opatrovník predložil v odvolacom konaní správu o šetrení pomerov v rodine otca, v ktorej uviedol, že otec dosahuje u súčasného zamestnávateľa príjem 1.300 Eur.

Matka sa zúčastnila odvolacieho pojednávania na Krajskom súde v Banskej Bystrici. Napriek tomu, že sama odvolanie proti rozsudku okresného súdu nepodala, žiadala ho zmeniť a určiť otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého F. vyšším výživným podľa aktuálnych zárobkových pomerov otca.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené ustanovením § 202 O. s. p., v odvolacom konaní preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1, 2 písm. a/ O. s. p.) po doplnení dokazovania na odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. v napadnutej časti potvrdil.

Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 78 ods. 1 citovaného zákona, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

V prejednávanej veci ide o konanie, ktoré je možné začať bez návrhu (§ 81 ods. 1 O.s.p.). V takýchto prípadoch súd vykonáva dokazovanie na zistenie skutkového stavu ex officio podľa § 120 ods. 2 O.s.p.. V občianskom súdnom konaní platí zákaz reformacie in peius (zákaz rozhodnutia k horšiemu); odvolací súd teda nemôže zmeniť rozhodnutie súdu nižšieho stupňa v neprospech účastníka, ktorý odvolanie podal a v prospech účastníka, ktorý odvolanie nepodal. Pokiaľ matka na pojednávaní pred odvolacím súdom žiadala priznať výživné podľa úvahy odvolacieho súdu a to aj späťne od 01.01.2010, čím de facto žiadala zmeniť rozhodnutie prvostupňového súdu vo výroku, ktorým jej návrh zamietol (výrok VI.), ale sama odvolanie nepodala, odvolací súd nemohol vzhľadom na vyššie uvedenú zásadu na tieto jej vyjadrenia prihladať.

Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca maloletých detí nie je dôvodné. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, pretože tento vykonal v prejednávanej veci dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil úplne a správne a vyvodil aj správny právny záver. Rozhodnutie súdu bolo podložené náležitým preskúmaním rodinných a sociálnych pomerov účastníkov, ako aj znaleckým posudkom.

Otec v odvolaní uviedol novú skutočnosť a predložil ako dôkaz pracovnú zmluvu so spoločnosťou ERATON, s.r.o., podľa ktorej mal dosahovať príjem len 410 Eur brutto mesačne. Odvolací súd preto považoval za potrebné doplniť v tomto smere dokazovanie. Vo veci nariadil pojednávanie (§ 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) a zabezpečil ďalšie dôkazy vyžiadaním správ o príjmoch a trvaní pracovných pomerov otca u jeho zamestnávateľov. Pojednávanie sa otec a jeho právny zástupca nezúčastnili z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti; súhlasili s pojednávaním a rozhodnutím v ich neprítomnosti. Kolízny opatrovník ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní a súdu zaslal aktuálnu správu o prešetrení pomerov v domácnosti maloletých detí, resp. len maloletého G.. Matka a jej právny zástupca, keďže sa písomne k odvolaniu nevyjadrili, na pojednávaní po oboznámení sa s doplneným dokazovaním žiadali, aby odvolací súd sám rozhodol o výživnom od doby, odkedy je maloletý F. u matky, a to spolu aj so zameškaným výživným, pretože síce odvolanie nepodávali, rezignujúc vzhľadom na vzťahy maloletého G. ku matke, ale zo zabezpečených správ vyplýva, že otec je schopný platiť výživné vo výške, stanovenej okresným súdom, resp. vo vyššej, ako žiada on sám v odvolaní. Matka predložila dôkazy o nepravidelnom platení výživného otcom na maloletého F., keď za obdobie od rozhodnutia okresného súdu dňa 16.07.2013 do rozhodnutia odvolacieho súdu dňa 18.12.2013 zaplatil celkom len 410 Eur. Pritom sám vymáha výživné na maloletého G. od nej exekučne zrážkami z jej invalidného dôchodku v aktuálnej výške 149,60 Eur, o čom odvolaciemu súdu predložila doklady.

Na preverenie skutočností, tvrdených otcom v odvolaní, krajský súd cestou Sociálnej poisťovne zistil a prelustroval jeho zamestnávateľov za rozhodné obdobie (od 01. 01. 2013 do 20. 11. 2013) a následne vyžiadal od týchto zamestnávateľov potvrdenia o pracovnom pomere a príjmoch otca. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu sú z časového hľadiska významné správy od nasledujúcich zamestnávateľov: spoločnosť B.T. TRANSPORT s.r.o. Trenčín, ktorá potvrdila, že od 16. 01. 2013 do skončenia pracovného pomeru dohodou bez uvedenia dôvodu dňa 31. 05. 2013 príjem otca predstavoval 1.554,63 Eur netto a cestovné náhrady v úhrnej výške 3.084 Eur; v spoločnosti MÜLLER-TRANSPORTE s.r.o. Bratislava otec maloletých detí pracoval od 03. 06. 2013 len do 10. 06. 2013 s príjmom 102,64 Eur netto a deťami 181 Eur a pracovný pomer s ním ukončil zamestnávateľ v rámci skúšobnej doby. Zamestnávateľ ERATON s.r.o. Lučenec potvrdil, že otcovi vyplatil za obdobie od 13. 06. 2013 do 31. 07. 2013 dohodnutú mzdu spolu s deťami vo výške 700 Eur na mesiac; pracovný pomer C. Cudziš ukončil v skúšobnej dobe. Od 16. 09. 2013 až do súčasnosti otec pracuje v spoločnosti DUVENBECK SLOVENSKO, s.r.o. Bratislava, kde jeho príjem predstavuje za obdobie 09. až 10. 2013 sumu 527,28 Eur, k tomu cestovné náhrady 1.462,95 Eur.

Odvolací súd po vyhodnotení príjmov, výdavkov, možností a schopností na strane obidvoch rodičov ako aj potrieb maloletých detí konštatuje, že rozhodnutie prvostupňového súdu aj napriek zmenenej situácii v príjmoch otca je správne. Otec nedôvodne vyčíta okresnému súdu nedôsledné vysporiadanie sa s jeho príjmom, pretože z obsahu spisu okresného súdu ako aj z doplneného dokazovania pred odvolacím súdom vyplýva opak. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O. s. p.) a na zdôraznenie jeho správnosti len dodáva, že v súvislosti s určením výživného na maloleté dieťa Zákon o rodine v § 62 ukladá rodičom prispievať na výživu maloletých detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov; dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov a súd pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť a najmä, pokiaľ sa povinný rodič sám svojím pričinením pripravil o vyšší príjem, súd vychádza z tohto jeho pôvodného vyššieho príjmu (§ 75 ods. 1 veta druhá zákona č. 36/2005 Zb. o rodine). Aktivity otca pri častej zmene zamestnávateľov so snahou preukazovať príjem nižší, aký v skutočnosti dosahuje, nesvedčia o jeho záujme plniť si vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu, ktoré je zverené do osobnej starostlivosti matke.

Pokiaľ teda okresný súd ustálil, že otec maloletého dieťaťa je schopný platiť na maloletého F. výživné vo výške 120 Eur mesačne od 16. 01. 2013, kedy mal preukázaný jeho príjem vo výške okolo 1.200 Eur, aj odvolací súd je toho názoru, že príjem otca je postačujúci nielen na platenie výživného na maloleté

dieťa, ale spolu s výživným od matky aj na zabezpečenie potrieb maloletého G., ktorý je v jeho opatere, a napokon aj na zabezpečenie jeho vlastných potrieb.

Odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu potvrdil, pretože dospel k záveru, že nebol dôvod na jeho zmenu (§ 220 O. s. p.) ani na jeho zrušenie (§ 221 O. s. p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.